

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:

бакалавр

Спеціальність:

014. Середня освіта. Українська мова та література

Рік підготовки:

2

Семестр викладання:

3

Кількість кредитів ЕКТС:

5

Мова(-и) викладання:

українська

**Вид семестрового
контролю**

залік

Автор курсу та лектор:

Галенко Анна Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та побатькові

старший викладач кафедри української філології та журналістики

посада

anna-
golenko@ukr.net
електронна адреса

+38-066-8001302
телефон

Viber за основним
телефоном
месенджер

за розкладом
консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Дисципліна "Орфографічний та орфоепічний практикум" покликана сформувати комплекс професійної компетентності щодо основних питань сучасного правопису, орфоепічних та орфографічних норм сучасної української літературної мови; узагальнення та систематизація знань з основних розділів сучасної української літературної мови, формування орфографічної та пунктуаційної грамотності майбутніх фахівців.

Результати навчання: Здобувачівці освіти в результаті вивчення курсу будуть знати: основні положення правописної системи української мови; норми сучасної української літературної мови; особливості функціонування норм української мови в усному та писемному мовленні; основні правила вимови звуків у потоці мовлення; особливості акцентно-ритмічної структури слова; вміти: орієнтуватися в основних положеннях українського правопису; грамотно писати, визначати помилки, аналізувати їх; відповідно до норм сучасної української мови писемно і усно оформлювати своє висловлювання; визначати типи орфографічних та орфоепічних помилок; працювати з науковою літературою, користуватися різного типу словниками української мови; коректно здійснювати синтагматичне членування фрази, визначати наголос та обирати правильні інтонаційні моделі.

Передумови до початку вивчення: Передумовою до вивчення є базові лінгвістичні знання зі шкільного курсу української мови та з дисциплін: «Сучасна українська літературна мова», «Вступ до мовознавства», «Лінгвістика тексту»

Мета курсу (набуті компетентності)

Унаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде таких компетентностей:

- здатність використовувати знання про мову як особливу знакову систему у професійній діяльності;
- здатність вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою усно і письмово, використовувати її для організації ефективної комунікації та навчання;
- знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;
- здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях;
- здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національну гуманістичну ідеали, мовне й культурне багатство України.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Вступ. Орфоепія	1/0/2	Українська літературна мова. Мовні норми. Теоретичні основи української орфоепії. Орфоепія як розділ мовознавчої науки. Орфоепічні норми та їх суспільнозначення.	Написання диктанту, участь в обговоренні
2.	Орфоепічні норми в системі голосних та приголосних	1/0/2	Орфоепічні норми української літературної мови. Норми вимови голосних звуків. Вимова приголосних. Норми наголошення слів. Типи вимовних помилок. Особливості вимови слів іншомовного походження.	Участь в обговоренні, написання словникового диктанту
3.	Графіка й орфографія	1/0/2	Графіка української мови, її особливості. Принципи українського правопису. Вживання апострофа. Вживання м'якого знака.	Участь в обговоренні, Тести
4.	Правопис власних назв	1/0/2	Уживання великої літери. Передача іншомовних прізвищ і географічних назв засобами української мови. Відмінювання прізвищ, імен, географічних назв. Складні географічні назви й похідні від них прикметники.	Участь в обговоренні Тести Редагування текстів
5.	Складні випадки правопису голосних	1/0/2	Ненаголошені голосні <i>e</i> , <i>u</i> , <i>o</i> . <i>O</i> , <i>e</i> після шиплячих та <i>й</i> . <i>I</i> , <i>u</i> після шиплячих та <i>z</i> , <i>k</i> , <i>x</i> . Написання <i>u</i> , <i>i</i> , <i>ї</i> в іншомовних словах. Закони милозвучності української мови. Чергування <i>y</i> – <i>v</i> - <i>uv'i</i> , <i>i</i> – <i>ÿ</i> - <i>ta</i> , <i>iz</i> - <i>z</i> - <i>zi</i> - <i>zi</i> .	Участь в обговоренні Тести Редагування текстів
6.	Правопис приголосних	1/0/2	Дзвінкі і глухі приголосні. Чергування та зміни приголосних. Подвоєння й подовження приголосних. Спрощення в групах приголосних.	Участь в обговоренні Тести Редагування текстів

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
7.	Правопис іменників, дієслів	1/0/2	Відмінювання іменників. Особливості іменників чоловічого роду II відміни однини у родовому відмінку. Відмінювання іменників множинної форми. Часи і способи дієслова. Дієвідмінювання.	Участь в обговоренні Тести Написання словникового диктанту
8.	Правопис складних іменників і прикметників	1/0/2	Складні іменники, що пишуться разом та через дефіс. Складноскорочені іменники. Творення складних прикметників.	Участь в обговоренні Тести Написання словникового диктанту
9.	Правопис числівників	1/0/2	Кількісні та порядкові числівники. Відмінювання числівників.	Участь в обговоренні Тести Написання вправ та завдань
10.	Правопис прислівників	1/0/2	Ступені порівняння якісних прислівників. Написання прислівників через дефіс, разом, окремо. <i>И</i> та <i>и</i> в кінці прислівників. Написання <i>н</i> і <i>нн</i> у прислівниках.	Участь в обговоренні Тести Написання вправ та завдань
11.	Особливості правопису займенників	1/0/2	Заперечні та неозначені займенники. Правопис займенників.	Участь в обговоренні Тести Написання диктанту
12.	Особливості правопису прийменників, сполучників і часток	1/0/2	Написання часток разом, окремо та через дефіс. Складні прийменники. Сполучники.	Участь в обговоренні Написання словникового диктанту
13.	Правопис частки <i>не</i> з різними частинами мови	1/0/2	Написання частки <i>не</i> разом і окремо. 2. Префікс <i>недо</i> .	Участь в обговоренні Написання вправ
14.	Дієприкметник <i>i</i> дієприслівник	1/0/2	Творення дієприкметників. Предикативні форми на <i>-но</i> (<i>-ено</i>), <i>-то</i> . Творення дієприслівників. Дієприкметниковий та дієприслівниковий зворот.	Участь в обговоренні Тести Написання словникового диктанту

Рекомендована література

Основна:

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови : навч. посіб. Львів : Світ, 2003. С.374-376,391-393.
2. Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Лексикологія. Лексикографія: навч. посіб. К. : ВЦ "Академія", 2006. 368с.
3. Великий зведеннийорфографічний словник сучасноїукраїнської лексики / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. К. :Ірпінь : Перун, 2003. 896 с.
4. Винницький В. М. Наголос у сучаснійукраїнськіймові. К. : Рад.шк., 1984. 160 с.
5. Зубков М. Українськамова / Універсальнийдовідник. Харків: ВД «Школа», 2009. 496с.
6. Івченко А. О. Орфографічний словник українськоїмови. Х. :Фоліо, 2001. 527 с.
7. Козачук Г. О. Українськамова : практикум : навч. посіб. : [2-ге вид., перероб. і доп.]. К. :Вища школа, 2008. 414 с.
8. Козачук Г. О., Шкуратяна Н. Г. Практичний курс українськоїмови. Київ, 2008. 397с.
9. Нечволод Л. Сучаснийукраїнськийправопис: комплекснийдовідник: правила, коментарі, приклади, винятки / 3-те видання, виправлене та доповнене. Харків: Торсінг плюс, 2006. 223с.
10. Скопненко О. Українськийправопис – сьогодення. Казна України. 2019. № 4. С. 31– 34.
11. Сучаснаукраїнськалітературнамова: підручник / за ред. М. Я. Плющ. К. :Вищашк., 2003. 430 с.
12. Сучаснаукраїнськамова: підручник / за ред. О. Д.Пономарева. К. :Либідь, 1997. 400 с.
13. Тоцька Н. І. Сучаснаукраїнськалітературнамова: Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. К. :Вища школа, 1981. С.142-151.
14. Українськамова: Практикум і навч. посібник / Пазяк О., СербенськаО., Фурдуй М., Шевченко Л. Київ: Либідь, 2000. 384с.
15. Українська мова: практикум: навч. посіб. / Пазяк О.М., Сербенська О.А., Фурдуй М. І., Шевченко Л. Ю. К. : Либідь, 2000. 384 с.
16. Українськийправопис / Ін-т мовознавстваім. О.О.Потебні НАН України, Ін-т укр.. мови НАН України. К. :Наукова думка, 2019. 288 с.
17. Фурдуй М. Українськамова. Практикум з правопису. Київ: Либідь, 2004. 269с.
18. Шевчук С. В., Лобода Т. М. Практикум з українськоїмови :Модульний курс : навч. посіб. К. : Вища школа, 2006. 326 с.
19. Шкуратяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучаснаукраїнськалітературнамова: модульний курс навч. посіб. К. : Вища школа, 2007. 823 с.
20. Ющук І. Практикум з правопису і граматикиукраїнськоїмови. Київ: Освіта, 2012. 270с.
21. Ющук І. Практикум з правописуукраїнськоїмови. Київ: Освіта, 2000. 254с.

Допоміжна

1. Задорожній В. Кличний відмінок іменників на -е́цьу сучасній українській мові. *Дивослово*. 2005. №3.С.39-42.
2. Ющук І.Логічна структура дієслівних словоформ. *Дивослово*. 2014.№02(683). С.30-32.
3. ЮщукІ. Милозвучність української мови. *Дивослово*. 2018. № 10 (739). С.43-46.

Словники

1. Білоус М., Сербенська О. Екологіяукраїнськогослова. Практичнийсловник-довідник. Львів: Вид.центр ЛНУ імені Франка, 2003. 68с.
2. Бурячок А. Орфографічний словник: 4-те вид., доопрац. Київ: Наукова думка, 2002. 460с.
3. Великий зведеннийорфографічний словник сучасноїукраїнської лексики / Уклад. і голов. ред. В. Бусел. Київ: ВТФ «Перун», 2003. 896с.
4. Великий тлумачний словник сучасноїукраїнськоїмови / Голов ред. Бусел В. Київ, Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. 1736с.
5. Головащук С. Словник-довідник з правопису та слововживання / За ред. В. Русанівського. Київ: Наукова думка, 1989. 320с.

6. Головащук С. Складнівипадкинаголосення: Словник-довідник. Київ: Либідь, 1995. 192с.
7. Головащук С. Словник наголосів. Київ: Наукова думка, 2003. 319с.
8. Жайворонок В. Велика чи мала літера: Словник-довідник. Київ: Наукова думка, 2004. 202 с.
9. Івченко А. Тлумачний словник українськоїмови. Близько 7000 слів / А. Івченко; ред. Н. Фоміна. Харків: Фоліо, 2006. 766с.
10. Короткий тлумачний словник української мови /Заред. Д. Гринчишина. Київ: Вид.центр «Просвіта», 2010. 600с.
11. Мазурик Д. Нове вукраїнськійлексиці: Словник-довідник. Львів: Світ, 2002. 130с.
12. Новийорфографічний словник українськоїмови: Граматика в таблицях: 50000 слів / О. Аматуні. Київ: Аконіт, 2005. 414с.
13. Орфографічний словник українськоїмови: Понад 40000 слів / А. Івченко; ред. Н. Фоміна. Харків: Фоліо, 2006. 765с.
14. Орфоепічний словник українськоїмови / уклад.: В. Русанівський, В. Чумак, Г. Ярун; за ред. В. Русанівського. Київ: Перун, 2006. 202с.
15. Полякова Л. Українськийорфографічний словник з граматичними таблицями + короткий правописнийкоментар: 80000 слів. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. 496с.
16. Пономарів О. Фонеми Г та Г. Словник і коментар. Київ: Видавничийцентр«Просвіта», 1997. 40 с.
17. Словник іншомовнихслів / Уклад. Л. О. Пустовіт та ін. Київ: Довіра, 2000. 1018с.
18. Туровська Л., Василькова Л. Нові слова та значення. Київ: Довіра. 2008. 271 с.

Інформаційні ресурси

1. Блог професора Пономарєва. URL :<https://www.bbc.com/ukrainian/topics/ponomariv>
2. Городенська К. Мовнамозаїка. URL :http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/263/browse?_=subject
3. Інтегрованалексикографічна система „Словники України”: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
4. Лінгвістичний портал Мова-інфо:<http://www.mova.info/>Сайт Олександра Авраменка. URL :<http://xn--80aafnzkijm.xn--j1amh/teleradio-lessons/12>
5. СловникUA. Портал українськоїмови та культури. URL :<https://www.slovnyk.ua>
6. Українськийправопис (2019). URL :<http://www.inmo.org.ua/news.html>

Методичне забезпечення

Методичні вказівки до семінарських занять із дисципліни «Орфографічний та орфоепічний практикум» (для студентів денної форми навчання спеціальності «Середня освіта (українська мова та література)») / Уклад.: А.М. Галенко. – Сєверodonецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2018. – 39 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Практичні завдання, участь в обговоренні	50
Твори	15
Тести	15
Залік	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

<i>Плагіат та академічна добросередовища:</i>	Дотримання академічної добросередовища за курсом ґрунтуються на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного підлогу. Запозичення та цитування мають бути оформлені відповідними посиланнями. Інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності має бути достовірною. Перевірка текстів на унікальність здійснюється за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net. Результати навчання студентів оцінюються викладачем об'єктивно. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).
<i>Завдання i заняття:</i>	Усі завдання, передбачені програмою курсу, мають бути виконані своєчасно та оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Здобувачі вищої освіти мають відвідати усі лекції і практичні заняття курсу та виконати усі завдання. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.
<i>Поведінка в аудиторії:</i>	У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Здобувач вищої освіти має право презентувати виконані завдання за пропущені (з поважної причини) заняття під час консультації викладача та отримати за них бали. На заняттях вітається творча активна робоча атмосфера, середовище є відкритим до набуття нового досвіду та до навчання. Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Під час занять здобувачі вільно висловлюють свої погляди, дотримуючись правил культури спілкування; коректно поводяться між собою; не перешкоджають проведенню заняття, дотримуються вимог техніки безпеки. Під час контролю знань: мають право на отримання від викладача роз'яснень щодо оцінки; не послуговуються зовнішніми джерелами інформації; самостійно виконують завдання для контролю знань.